

Острогляд (Лісовська) О., магістрант
Науковий керівник – Литвинчук І.В., к.е.н., доц.
Житомирський державний технологічний університет

КЛАСИФІКАЦІЯ ФІНАНСОВИХ РЕСУРСІВ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ

Багатогранний зміст поняття «фінансові ресурси органів місцевого самоврядування» як економічної категорії визначає широкий спектр їх видів. Для забезпечення ефективного цілеспрямованого процесу управління фінансові ресурси потребують науково-обґрунтованої класифікації. О.П. Кириленко пропонує класифікувати фінансові ресурси залежно від місця їх формування на: власні, сформовані на території місцевого самоврядування у процесі створення валової доданої вартості, та створені на інших територіях країни, які за допомогою перерозподільних процесів покривають недостатність власних коштів органів місцевого самоврядування.

Такий підхід до класифікації фінансових ресурсів органів місцевого самоврядування, з однієї сторони, розкриває не тільки місце, а і джерела їх формування (власні і регулюючі) та визначає, в результаті чого вони сформовані. З іншої сторони, не всі фінансові ресурси, що сформовані на території місцевого самоврядування, можна вважати власними, адже доходи місцевих бюджетів формуються за рахунок власних, закріплених, а й потреб і за рахунок регулюючих джерел, тобто офіційних трансфертів. Крім цього, не зрозуміло куди віднести надходження від використання об'єктів комунальної власності, що знаходяться за межами відповідних територіально-адміністративних одиниць.

За даною класифікацією відсутні позичкові ресурси, які використовують органи місцевого самоврядування в разі потреби. Варга С.І. вважає, що фінансові ресурси, які знаходяться на території громади, підлягають класифікації: за характером формування на власні та залучені, в тому числі позичкові; за характером використання — на універсальні й цільові. О.Б. Суховірська класифікує фінансові ресурси місцевих органів влади за методом створення. На нашу думку, враховуючи специфічні особливості формування і використання фінансових ресурсів органів місцевого самоврядування, слід розширити перелік вищезазначених класифікаційних ознак. Так, Чуницька при розробці класифікації фінансових ресурсів держави вважає за необхідне враховувати сектор їх походження та напрям використання. В.С. Загорський та інші пропонують класифікувати фінансові ресурси держави за рівнем формування і використання. В. Опарін серед класифікаційних ознак фінансових ресурсів підприємств виділяє ознаку «за кругообігом», за якою розрізняють початкові й прирощені ресурси. На нашу думку, дані ознаки можна використовувати і при класифікації фінансових ресурсів органів місцевого самоврядування (табл. 1).

Більшість сучасних авторів, що досліджує стан місцевого самоврядування в Україні, стверджує, що дієвість місцевого самоврядування визначається, в першу

чергу, матеріальними і фінансовими ресурсами, якими розпоряджається територіальна громада та які в сукупності становлять матеріальну і фінансову основу місцевого самоврядування. На нашу думку, найважливішими для розвитку місцевого самоврядування є фінансові, кадрові та правові ресурси. Місцеві фінансові ресурси – це сукупність фондів коштів, що формуються в процесі розподілу ВВП і направляються на економічний і соціальний розвиток адміністративно-територіальних одиниць.

Таблиця 1

Класифікація фінансових ресурсів органів місцевого самоврядування

<i>№ n/n</i>	<i>Класифікаційна ознака</i>	<i>Вид фінансових ресурсів</i>
1	За місцем формування	Внутрішні (сформовані на території адміністративно-територіальної одиниці) • Зовнішні (сформовані на іншій території)
2	За рівнем формування і використання	• Централізовані (доходи місцевого бюджету) • Децентралізовані (фінансові ресурси установ, організацій і підприємств комунальної форми власності)
3	За комунальним сектором економіки	• Фінансові ресурси бюджетних установ, які утримуються за рахунок коштів місцевого бюджету • Фінансові ресурси організацій і підприємств комунальної форми власності, які мають змішану систему фінансування • Фінансові ресурси організацій і підприємств комунальної форми власності, які діють на засадах господарського розрахунку
6	За методом мобілізації	• Створені фіскальним методом (доходи по загальному фонду та офіційні трансферти)
7	За місцем акумуляції	• Доходи по загальному фонду бюджетної установи • Доходи по спеціальному фонду бюджетної установи • Власний капітал • Зобов'язання • Забезпечення наступних витрат і платежів • Доходи майбутніх періодів
8	За економічним призначенням	• Розвиток економіки • Фінансування невиробничої сфери • Соціальний захист та соціальне забезпечення • Державне управління • Резервний фонд • Цільові фонди • Обслуговування боргу

Отже, ресурси – «інструменти» органів місцевого самоврядування для виконання їх головної функції – розвитку території, а головна задача органів місцевого самоврядування – обрати серед наявних такі ресурси, використання яких приведе до розвитку.